

ת"פ 37176/11/17 - מדינת ישראל נגד יצחק לוריא חמו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

29 מרץ 2020

ת"פ 37176-11-17 מדינת ישראל נ' חמו

לפני
כבוד השופטת מיכל ברק נבו
מדינת ישראל
בענין

המאשימה

על ידי ב"כ עו"ד דנה אלון (פמ"מ)

נגד

יצחק לוריא חמו

הנאשם

על ידי ב"כ עו"ד שחר חצרוני

גזר דין

הרקע וכתב האישום המתוקן

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות סמים. טרם הליך הוכחות הודיעו הצדדים שהגיעו להסדר טיעון, שכלל תיקון כתב האישום, הודיה של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן והגבלה שהמאשימה לקחה על עצמה בנוגע לעתירתה העונשית. ביום 21.10.18 הורשע הנאשם, על פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן: קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 [החוק], ויבוא סם מסוכן, לפי סעיף 13 ביחד עם סעיף 19 לפקודת הסמים המסוכנים, התשל"ג-1973.

2. אקדים את המאוחר ואציין כי לקראת סוף הדיון שבו טענו הצדדים לעונש, ביקש הסנגור לאפשר לנאשם להתחיל בהליך שיקומי, במסגרת **מכינת "אשר רוח בו"**, בניהולו של מר משה (מושיק) וולף, המיועדת לנערים בסיכון המעוניינים בגיוס לצה"ל. מר וולף התייצב לדיון והשמיע דבריו. לאחר ששמעתי את מר וולף, ומטעמים שאבהיר בהמשך, נעתרתי לבקשה לאפשר לנאשם להתחיל בהליך שיקום, למרות השלב המאוחר בהליך. היום ניצב לפניי הנאשם לאחר הליך שיקום ארוך וקשה, ובפי הצדדים עתירה משותפת לעונש מוסכם, החורג במידה ניכרת מאוד ממתחם העונש הראוי לעבירות שבהן הורשע הנאשם. בקשתם היא להטיל על הנאשם עונש מאסר בן 9 חודשים, שיינשא בעבודות שירות.

כאמור, בדיון שהתקיים בתאריך 10.3.19 טענו הצדדים לעונש, אך זאת לפני הליך השיקום שאותו עבר הנאשם. עובר לאותו דיון הוריתי על הפניית הנאשם לשירות המבחן, לצורך הגשת תסקיר בעניינו. מאחר שהתמונה העומדת לנגד עינינו היום השתנתה כליל, אזכיר רק בנקודות את שטענו הצדדים עובר להליך השיקום, על מנת לקבוע את מתחם העונש הראוי בנסיבות ביצוע העבירה כבקרה דנן, ללא שיקום יוצא דופן. לאחר מכן אתמקד בשאלה האם העונש המוסכם שהוצג - ראוי בנסיבות העניין ולנוכח הליך השיקום שעבר הנאשם.

3. על פי כתב האישום המתוקן, עובר ליום 31.10.17 קשר פלוני, שזהותו איננה ידועה למאשימה, קשר עם
עמוד 1

הנאשם, שלפיו האחרון ישמש כבלדר וייבא בשליחותו של אותו פלוני סמים מסוכנים לישראל. בהמשך, בתאריך 2.11.17, טס הנאשם ביחד עם חברתו, הילה, מישראל לפריז, ובסמוך לאחר הגעתו לפריז קיבל סמים מסוכנים כשהם מחולקים ל-3 אריזות ומוסלקים במזוודה. ביום 5.11.17, בסמוך לשעה 20:00, טס הנאשם ארצה, והביא עמו את המזוודה, ובה 39,697 טבליות של סמים מסוכנים מסוג MDMA.

במעשיו המתוארים לעיל קשר הנאשם קשר לבצע פשע, וייבא לישראל סם מסוכן בכמות ובסוג הנקובים לעיל.

תסקירי שירות המבחן

4. בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים. התסקיר הראשון מיום 27.12.18 לא בא בהמלצה טיפולית. התסקיר השני, מיום 6.3.19, המליץ על עונש בדמות עבודות שירות, לאחר שהנאשם השתלב בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות במשך מספר חודשים, לנוכח המוטיבציה שגילה להמשך טיפול. לא אאריך ואפרט לגבי תוכן התסקירים, שכן לאור כל מה שקרה בהמשך - הדברים הללו אינם רלוונטיים עוד. אציין רק, שההמלצה של תסקיר שני זה אינה בשום הלימה לעבירות שהנאשם ביצע, לעומת השיקום הבוסרי והשיטחי שהנאשם עבר עד אותה נקודת זמן. האמור בהמלצה באותו תסקיר שני אף סותר את האמור בתסקיר הראשון לגבי מידת ההצלחה של השתלבות הנאשם מחדש במסגרת הטיפולית. התסקיר השלישי, שניתן ביום 18.2.20, מתייחס בעיקר להליך השיקום של הנאשם במסגרת מכינת "אשר רוח בו", ועל כן אשאיר את הפירוט בעניין זה להמשך. אומר רק, שבסופו של יום המליץ שירות המבחן על עונש של מאסר בעבודות שירות לצד צו מבחן למשך שנה, בשילוב המשך טיפול בקבוצת עבריינים צעירים בשירות המבחן.

טיעוני הצדדים לעונש בדיון מיום 10.3.19

5. בדיון שנערך לפני שנה התייחסה **"כ המאשימה"** לחומרת העבירה ולנזק הטמון בעבירות סמים, ועל כך שמדובר במכת מדינה של ממש. עוד התייחסה ב"כ המאשימה לתכנון שקדם לביצוע העבירה ולרווח הכלכלי שממנו היה הנאשם צפוי ליהנות. היא הציגה פסיקה רלוונטית, ועתרה לקביעת מתחם עונש ראוי שנע בין 60 ל-80 חודשי מאסר.

לעניין מיקום עונשו של הנאשם בתוך המתחם, טענה ב"כ המאשימה שמדובר בנאשם צעיר, שהודה וחסך זמן שיפוטי, בעל עבר פלילי מינורי, וביקשה למקמו בתחתית המתחם, כך שיוטלו עליו 64 חודשי מאסר, לצד עונשים נלווים. היא סברה שאין לחרוג ממתחם העונש הראוי בעקבות שיקולי שיקום. עמדה זו השתנתה, כאמור.

6. באותו דיון השמיע **"כ הנאשם"** מספר עדי הגנה, וביניהם את מר וולף. לאחר ששמעתיו, עצרתי את הדיון, שכן החלטתי לתת לנאשם סיכוי להשתלב במכינה ולהשתקם, לנוכח התרשמותי מדבריו של מר וולף.

הליך השיקום במכינת "אשר רוח בו"

7. מאז התקיימו שלושה דיונים (מלבד היום), שבשניים מהם מהם שמעתי ארוכות על אודות התקדמות הנאשם בהליך השיקום, גם מפי מר וולף, גם מפי הנאשם עצמו, ובאחד הדיונים - גם מפי המדריך הישיר של הנאשם במכינה,

מר תומר דוידור. אציין, כי הדרך לא הייתה קלה. היו בה ירידות ונפילות, היו בה קשיים, אך היו הרבה נקודות אור. הדברים מפורטים בפרוטוקולים הקודמים. אוסיף, שהשיחות במהלך הדיונים היו עמוקות, ממושכות, ישירות, לעיתים בוטות ובדיונים האחרונים, ככל שיכלתי להעריך - כנות למדי.

8. בתחילת הדרך, בדיון מיום 16.9.19, סיפר הנאשם על עצמו, לכאורה בכנות רבה: "היו לי קשיים, לא אחד ולא שניים... זה היה גם עם האנשים, המדריכים, היה לי קשה לקבל הוראות ממישהו שמעליי, אבל גם על זה עבדתי... היו לי רגעים שרציתי לזרוק הכל וללכת. ברגעים האלה קודם כל אני לוקח נשימה...". ואולם, חרף דיווחים חיוביים של הנאשם על עצמו, מר וולף הבהיר, באזני הנאשם, כי למרות יכולתו המצוינת של הנאשם לבטא עצמו ולהתחבב על שומעיו, הדברים אינם אלא מסכה חיצונית. הוא ציין, ללא כחל וסרק, באזני הנאשם, בין היתר את הדברים הבאים:

"לא פשוט עם יצחק. אם אני לוקח את כלל הקבוצה, הוא בשוליים. מבחינת הכוחות הוא בשוליים, מבחינת מתיחת הגבולות הוא בשוליים, מבחינת היכולות הוא גם בשוליים... המאפיין הבולט של יצחק זה ... קשיי הסתגלות. הדברים שמאפיינים אותו זה חוסר יכולת לקבל מרות, קושי בקבלת סמכות, הסתכלות לטווח קצר, אי חשיבה או שיקול לגבי השלכות, אימפולסיביות, החשיבה מהבטן ובהתאם לזה קבלת החלטות מוטעית. השוואה חברתית דרמטית, לא חשוב מה שאני רוצה אלא מה חושבים עליי ובהתאם לזה אני עושה. את כל זה אנחנו רואים ומזהים היטב בתקופה הראשונית של המכינה, רואים עליו הכל כמו ספר פתוח. דבר נוסף שיש לו אלה דפוסים עברייניים, שאין למרבית החניכים... יש לו דפוסים עברייניים, וכשאני אומר את זה הוא אומר לי שהוא לא עברייני... אני רוצה לציין שיש לו גם עוצמות חיוביות, שבהן הוא משמש און ומשענת לאחרים, ואני רואה את זה כדבר חיובי. הוא משתמש בקשיים שלו כדי לסייע לאחרים, והנוכחות שלו מורגשת בשטח, לחיוב או לשלילה. דבר נוסף שחשוב שיכירו הוא שהוא יודע להגיד את מה שאנחנו רוצים לשמוע. ... וכשהוא אמר כן שהוא מרגיש שהוא מתקדם, זה בסדר. אבל אנחנו פה [מדגים מקום גבוה] והוא פה [מדגים מקום בינוני]. ... זה מרשים, הוא עשה עבודה עם עצמו אבל עדיין לא הגיע ליעד. אז זה לא מעניין. אני יכול להזהרות איתו אבל בסוף יש את השורה התחתונה, יש התנהלות, יש כללים ויש חוקים. זה לא מעניין אף אחד כמה השקעת בתוכך, אני מרגיש שהשתפרתי אומר הנאשם, אבל אנחנו לא חווים את זה. ... מבחינתנו זה לא מספיק. יש עוד דרך ענקית לעבור. לדבר יפה זה טוב, אתה יודע לתווך את עצמך ולנצל את החולשות של האחר, שזה יכול להיות המדריך שהוא חסר ניסיון. והמדריכים אוהבים אותו, אוהבים לשמוע אותו מדבר. ואז אני אומר לידו, וליד המדריך שברור לי שהוא אומר את הדברים האלה כי זה מה שאני רוצה לשמוע. הוא מנסה לעשות עליי מניפולציה רגשית..."

הדברים מצוטטים באריכות על מנת להמחיש שני דברים: ראשית, מדוע מצאתי לסמוך על הערכותיו של מר וולף, שידע לומר לבית המשפט בנוכחות הנאשם ולאזניו את כל נקודות החולשה, מבלי לייפות את הדברים ותוך הארת כל הטעון שיפור; שנית, עד כמה ארוכה, קשה ומוצלחת הדרך שעבר הנאשם בהליך השיקום. הדברים עולים מתוך מה שכתב בחוות הדעת הסופית של מר וולף, שאליה אתייחס בהמשך.

9. לקראת הדיון שנקבע להיום (29.3.20), שלח מר וולף חוות דעת מסכמת, מיום 20.3.20, לבקשת בית המשפט. בחוות הדעת המקיפה והמפורטת עמד מר וולף על קשיי ההסתגלות המשמעותיים של הנאשם, שהובילו להתלבטויות באשר ליכולותיו ולהתאמתו למסגרת המכינה ולמסגרת צבאית, על דפוסיו העברייניים וקשייו השונים, ועל כך שאף היווה מכשול בתהליך השיקום של נערים אחרים במכינה. עוד ציין מר וולף את השינוי החיובי והממשי שחל בנאשם, אך לצד זאת גם את החשש מכך שהוא משתמש ביכולותיו הוורבליות ובמניפולציות שונות כדי לקדם את מצבו המשפטי. להתרשמותו, דפוס העבריינות של הנאשם פחת, הוא ערך שינוי משמעותי, והדבר ניכר בהתנהלותו מעוררת ההשראה בהתנדבויות שונות ובאימונים עם גורמים צבאיים, אך הוא עדיין נוהג באופן אנטי סוציאלי. כך סיכם מר וולף את התרשמותו בעניין:

"כפי שצינתי בפתיח על אישיותו - היא מורכבת ויש בה מהכל, הוא במאבק של היצחק החדש מול

הישן, של העברין מהשכונה מול המנהיג החיובי... החלטה של בית המשפט תתן רוח גבית לניצחון אחד מה'צחקים'... על בית המשפט להחליט מה נכון לחברה שבה ניסה לפגוע ומה נכון לו עצמו לטווח ארוך וקצר, ולמעשה לברר האם לאור התנהלותו מגיעה לו עדיין הענישה למען יראו ויראו, או למרות [ה]תנהלות - השיקום הוא הכיוון...?".

הדין היום

10. בדיון היום הבהירה ב"כ המאשימה את הסיבה לשינוי בעמדה העונשית של המאשימה. שינוי זה נובע כל כולו מהליך השיקום המשמעותי שהנאשם עובר, ומהתקווה שימשיך גם הלאה בהליך השיקום. ב"כ המאשימה הפנתה לדוח למברגר והתייחסה לחשיבות השיקום. היא עתרה לכך שבצד עונש המאסר בעבודות שירות יוטל על הנאשם קנס, תוטל התחייבות להימנע מביצוע עבירה ויוטל צו מבחן למשך שנתיים. אומנם, שירות המבחן הציע שצו המבחן יהיה למשך שנה, אך המאשימה סבורה כי נכון יהיה שצו המבחן יהיה לפרק זמן ממושך יותר. מובן, כי אם אכן יתגייס הנאשם, כפי שהוא מבקש לעשות, ניתן יהיה להתאים לכך את צו המבחן.

11. ב"כ הנאשם הצטרף לדברי ב"כ המאשימה, הודה למאשימה על יחסה ההוגן ועמדתה הראויה לציון. גם הוא עמד על הקשיים שבהם נתקל הנאשם לאורך הליך השיקום, אך ציין כי הוא סמוך ובטוח שמדובר בהליך ממשי, יוצא דופן, המצדיק את הסטייה המשמעותית ממתחם העונש הראוי.

12. מר וולף, מנהל המכינה, הפנה לדברים שכתב בחוות הדעת. הוא הוסיף כי הוא רואה עצמו שליח של בית המשפט ועל כן הדגיש את נקודות התורפה שעלו במהלך הליך השיקום, חלף טשטושן או מזעור. הוא שב והתייחס לחומרת המעשים שביצע הנאשם, אך בצד זאת הדגיש את הדרך הארוכה שעשה הנאשם. הוא ציין כי הנאשם טרם השלים את הדרך שעליו לעשות, ואף סיפר כי לנוכח קשיים שעלו בהתנהלות הנאשם לקראת סיום שנת המכינה, בחר שלא לחתום על תעודת סיום המכינה של הנאשם. הוא הודיע לנאשם שיחתום על התעודה רק אם וכאשר יסיים את נשיאת עונשו בגין ההליך בתיק זה, כראוי. מר וולף מצא לנכון לציין, בצדק רב, את תפקידה של הפרקליטות במתן הזדמנות לנאשם להשתקם וציין כי מדובר במילוי תפקיד חברתי וערכי ראוי לכל הערכה.

דבר הנאשם

13. הנאשם בדבריו האחרונים ציין כי אינו יודע מאין להתחיל את דבריו. הוא ציין את השינוי העצום שחל בו, הבא לידי ביטוי ביתר שאת בימים אלה, כאשר כל עם ישראל מצווה על שהייה בבידוד (בעקבות "משבר הקורונה"), דבר שהחזיר אותו לביתו ולסביבתו הטבעית. הוא ציין את ההתמודדות בבית, ותיאר בסיפוק את העובדה שאחיו הקטנים, שאותם הוא רותם לפעילויות בבית, אמרו לו כי הם גאים בו ורואים בו דוגמה. הוא ציין את תפקידה של אמו במעטפת העידוד שזכה לה במהלך תקופת המכינה ואף כיום, והדגיש עד כמה הרוח הגבית שהיא נותנת לו שימחה אותו ונתנה לו כוחות. הנאשם ער לקשיים שעדיין עומדים לפניו ואמר, בכנות, כי אינו יכול לחתום על הדרך שבה יסתיים ההליך שהוא עובר מבחינה אישית. הוא ציין, בצדק ובבגרות, שרק מעשיו יוכלו להעיד כיצד סיים את הליך השיקום. באוזני בית המשפט הוא ציין כי הוא ער לכך שכל סובביו התגייסו לסייע לו בדרך שהוא הולך בה, הוא מעריך זאת מאוד, והתחייב לעמוד בהבטחותיו כלפי עצמו וכלפי החברה שלא לשוב לדרך רעה.

דין והכרעה

14. כאמור, הצדדים הגיעו להסדר הכולל רכיב עונשי. אומר כבר עתה שהחלטתי לכבדו, על אף החריגה המשמעותית ממתחם העונש ההולם, וזאת לאור השיקום **יוצא הדופן של הנאשם**, כפי שפורט לעיל ויפורט גם בהמשך. כבר כאן אבקש להביע הערכה רבה לעמדת הפרקליטות, המבטאת ראייה חברתית רחבה ורגישות ראויה לציון.

15. חרף ההסדר, ארצה תחילה לעמוד על חומרת העבירה ולהבהיר מה מתחם העונש הראוי למי שיבקש לייבא סמים לישראל בנסיבות דומות למקרה דנן, אלמלא השיקום, וכן לבחון את היקף ההקלה שניתנת לנאשם בעקבות הליך השיקום המשמעותי שאותו עבר, והכל לפי תיקון 113 לחוק. כידוע, יש גישות שונות בבית המשפט העליון בנוגע לחובה לקבוע מתחם עונש כאשר צדדים מציגים הסדר עונשי "סגור". כפי שציין כבוד השופט פוגלמן בע"פ 2454/18 **שיינברג נ' מדינת ישראל** [ניתן 2.12.18, תוקן 6.12.18], פסקה 19:

"שאלה היא אם בית משפט שבוחן הסדר טיעון חייב לקבוע במדויק את מתחם העונש ההולם. בשאלה זו נשמעו שתי דעות בבית משפט זה. לפי דעה אחת, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם כרגיל (ראו למשל ע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 9 (4.12.2013) (להלן: עניין **פלוני (הסדר ומתחם)**); ע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (30.4.2017) (להלן: עניין **מצגר**)). לפי דעה שנייה, במקרים מסוימים, למשל כאשר הצדדים הסכימו על טווח ענישה שנופל בבירור בתוך מתחם הענישה, אין צורך להרחיב בקביעת המתחם (ראו למשל ע"פ 6943/16 **גלקין נ' מדינת ישראל**, פסקה 3 (28.1.2018))."

בעניין זה, אפנה גם לדבריו של כבוד השופט אלרון בע"פ 1548/18 **גיא נ' מדינת ישראל** [28.11.18], פסקה 19:

"אין בקביעת טווח ענישה מוסכם על ידי הצדדים כדי להשפיע על קביעת מתחם הענישה ההולם בגין ביצוע העבירה. בית משפט זה עמד לא אחת על ההבחנה בין טווח ענישה לבין מתחם ענישה. בעוד שטווח הענישה תלוי בהסכמת הצדדים ונקבע על ידם, ומבטא את כוח המיקוח שלהם בנסיבות העניין, מתחם הענישה נקבע על ידי בית המשפט, ומהווה הכרעה נורמטיבית של הערכאה הדיונית בנוגע לעונש הראוי בגין ביצוע עבירה בנסיבות מסוימות... זאת ועוד, לא רק שבית המשפט אינו כבול להסכמות הצדדים בעת קביעת מתחם הענישה, אלא אף ראוי כי יקבע מתחם זה בנפרד מהסכמות אלו, וזאת כדי לאפשר את בחינת הסדר הטיעון לאור העונש ההולם בנסיבות העניין."

16. העבירות שביצע הנאשם פגעו ב**ערכים המוגנים** שהם הגנה על הציבור מפני נזקי הסמים, לרבות הגנה על שלמות גופו של האדם וביטחונו. בענייננו, מדובר ב**פגיעה ברמה גבוהה**, וזאת לאור הכמות הגדולה מאוד של הסם וכן סוגו. בית המשפט העליון מתייחס לעבירות אלה בחומרה רבה, ראו דבריו של כבוד השופט ג'ובראן בע"פ 2661/13 **יחיב נ' מדינת ישראל** [18.2.14], פסקה 66:

"בפסיקה מיוחסת לעבירות סמים חומרה רבה, ולא בכדי. עבירות ייבוא הסמים פוגעות בצרכי הסמים עצמם וגם במשפחותיהם. נכתבו כבר מילים רבות מספור בפסיקת בית משפט זה ובערכאות הנמוכות, באשר לצורך להילחם בנגע הסמים, בכל היבטיו, ובכל חלק ממערך ההפצה של הסם, ללא קשר למקומו בהיררכיה של ייבוא הסם."

17. באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, הנאשם שימש כבלדר אשר הכניס פיזית את הסמים לישראל. על אף שלא מדובר באדם שתיכנן את העבירה, הפסיקה קובעת כי "על בתי המשפט לנקוט במדיניות ענישה משמעותית כלפי כל המעורבים בשרשרת הפצת הסמים, שכן רק בדרך זו ניתן אולי לתרום למיגור התופעה. בלדרות, בנסיבות העניין, אינה מהווה איפוא טעם להקל בעונשים שנגזרו על המערערים" (ע"פ 165/15 **בניאת נ' מדינת ישראל** [6.5.15], פסקה 10 לפסק דינו של כבוד השופט מלצר). **פוטנציאל הנזק** גבוה לנוכח כמותו של הסם וסוגו, שכן MDMA הוא עמוד 5

סם "קשה". בשל טבען של העבירות שאותן עבר הנאשם, **קדם להן תכנון מוקדם**, ואין מדובר בעבירות שבוצעו ב"להט הרגע".

מדיניות הענישה הנוהגת [1]

18. בע"פ 5104/06 **בניירישליוול ואח' נ' מדינת ישראל** [21.5.07], נידון ערעורם של מי שהורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של קשירת קשר לפשע, יבוא סם מסוכן והחזקת סם שלא לשימוש עצמי, ונגזרו עליהם 7 שנות מאסר לריצוי בפועל, עונש מותנה וקנס בסך 20,000 ₪. המערערים קשרו יחד עם אדם נוסף לייבא סמים לישראל תמורתם היו אמורים לקבל סך של 14,000 אירו, שיחולק ביניהם באופן שווה. המערערים הזמינו כרטיסי טיסה מבלגיה לישראל, הגיעו אל שדה התעופה בבריסל כשבדים מזוודה ובה 48,098 כדורי סם מסוכן מסוג MDMA, עלו על טיסה לישראל ומסרו להעברה באותו מטוס גם את המזוודה בה נמצא הסם, אותה היו אמורים למסור עם הגיעם לישראל לאדם שלישי. בית המשפט העליון דחה את הערעור הן על הכרעת הדין, הן על גזר הדין, על אף נסיבות לקולה, כגון מצבם הבריאותי של המערערים והחיים הנורמטיביים שניהלו עד כה, וציין את נזקי הסמים והמלחמה חסרת הפרשות שיש לנהל נגד נגעי הסמים.

בע"פ 3351/05 **חנניה נ' מדינת ישראל** [22.1.07], נידון ערעורו של מי שהורשע, על פי הודאתו, בעבירת יבוא סם מסוכן, ונגזרו עליו 70 חודשי מאסר ועונשים נלווים. המערער שב לישראל בטיסה מציריך, ובמזוודה שנשא עמו נמצאו 38,883 טבליות סם מסוכן מסוג MDMA. בית המשפט העליון דחה את הערעור בנימוק כי בעונש שהוטל על המערער אין חומרה כלשהי, אף אם נכונה טענתו בדבר החובות שאליהם נקלע והאיומים שהופנו אליו, שכן היה מצווה להביא את מצוקתו בפני רשויות החוק.

בת"פ (מחוזי מרכז) 46786-04-18 **מדינת ישראל נ' יבלנוב** [14.11.19], נגזר דינו של מי שהורשע, על פי הודאתו, בעבירות של קשירת קשר לפשע, יבוא סם מסוכן והחזקת סם לצריכה עצמית, ונגזרו עליו 20 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. הנאשם יבא עבור אחר סמים, וזאת בתמורה למחיקת חוב כספי על רקע של מכירת סמים לאחר. הנאשם קיבל מאחרים כסף שנועד למימון הליך יבוא הסמים, רכש כרטיס טיסה והזמין בית מלון בברלין. הנאשם טס לברלין, קיבל לידיו מזוודה בה 31,243 טבליות של סם מסוכן מסוג MDMA, ושב עמה לארץ. בנוסף, נשא הנאשם בארנקו סם מסוכן מסוג קנאביס במשקל של 0.9 גרם. בית המשפט המחוזי עמד על מיקומו הנמוך של בלדר בהיררכיה העבריינית, אך ציין שזה מהווה חולייה משמעותית בשרשרת יבוא הסם, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 48 ל-78 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים. בית המשפט המחוזי קבע שיש סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם, באופן שמצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם, אך לא עד כדי הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות, וזאת בשל הערכתו של השיקום שעבר הנאשם, שאיננו כה משמעותי.

בת"פ (מחוזי מרכז) 58966-01-18 **מדינת ישראל נ' צציק** [22.11.18], נגזר דינו של מי שהורשע, על פי הודאתו, בעבירה של יבוא סם מסוכן, ונגזרו עליו 54 חודשי מאסר ועונשים נלווים. הנאשם נחת בשדה התעופה בן גוריון בטיסה מפריז דרך איסטנבול, והביא עמו מזוודה המכילה 30,338 טבליות של סם מסוכן מסוג MDMA. בית המשפט המחוזי עמד על נסיבות הקשורות בביצוע העבירה ועל פסיקה רלוונטית, וקבע כי מתחם העונש הראוי נע בין 54 - 90 חודשי מאסר, לצד קנס משמעותי. לאור נסיבותיו האישיות של הנאשם, צעיר, נעדר עבר פלילי, אשר הודה במיוחס לו, וכן בעקבות טראומה שחווה כילד, גזר את עונשו ברף התחתון של המתחם.

בת"פ (מחוזי מרכז) 53517-07-17 **מדינת ישראל נ' Machli** 5.6.18], נגזר דינו של מי שהורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר עונשי "סגור", בעבירה של ייבוא סם מסוכן, ונגזרו עליו 58 חודשי מאסר ועונשים נלווים. הנאשם נכנס למדינת ישראל כשברשותו מזוודה המכילה 29,198 טבליות של סם מסוכן מסוג MDMA. בית המשפט המחוזי קיבל את העונש שלו עתרו הצדדים, וקבע שהוא מצוי במתחם העונש ההולם ועורך איזון ראוי בין השיקולים השונים. כן צוין כי הנאשם הודה בביצוע העבירה, והוא בעל הרשעה קודמת בפלילים בעבירה מסוג אחר לחלוטין.

19. לנוכח כל המפורט לעיל, ובהתחשב בסוג הסם וכמותו, אני קובעת **שמתחם העונש הראוי נע בין 54 - 78 חודשי מאסר בפועל** (בין 4.5 שנים ל-6.5 שנים), לצד עונשים נלווים.

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

20. מאחר שכפי שצינתי, בכוונתי ממילא לחרוג ממתחם העונש ההולם, אציין את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה בקצרה. לנאשם עבר פלילי מינורי, הוא היה עצור מאחורי סורג וברח כ-4 חודשים, והיה עצור באיזוק אלקטרוני מעל לשנה. הנאשם הודה ונטל אחריות למעשיו, אך העיקר הוא הליך השיקום המשמעותי שעבר.

בהתאם לפסיקה, ולאור העבירה החמורה שביצע הנאשם, יש ככלל לשים דגש על הרתעת הרבים, בשל פגיעתו הרעה של נגע הסמים בחברה והצורך למגרו. אלמלא הליך השיקום, צריך היה למקם את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם, לנכות את תקופת המעצר שבה שהה מאחורי סורג וברח ולהתחשב בתקופת המעצר שבה שהה באיזוק אלקטרוני.

חריגה ממתחם העונש הראוי בשל שיקולי שיקום

21. במקרה שלפנינו, הכל מסכימים כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, בהתאם לסעיף 40 לחוק, ומאחר שהליך השיקום הוא יוצא דופן, החריגה תהא משמעותית, באופן שאיננו משליך על מקרים דומים שבהם נאשמים לא עברו תהליך שיקום כה עמוק. לאור ההקלה החריגה והמשמעותית בעונשו של הנאשם, ראוי לפרט על אודות תהליך השיקום שעבר, כפי שהשתקף מהדיונים בבית המשפט, שנערכו לאורך שהותו במכינה הקדם צבאית "אשר רוח בו". כפי שצינתי לעיל, התרשמתי מכנותו של הנאשם, הן באשר לקשיים ולנפילות שחווה בדרך, הן באשר להצלחותיו ולמוטיבציה הרבה שמפגין להשלמת הליך שיקומו, שאינו מסתיים עם סיום תקופתו במכינה. כן התרשמתי מהמכינה וממר וולף, אשר - כפי שכבר ציינתי, תיאר ללא כחל וסרק את הקשיים הנובעים מדפוסים אישיותיים של הנאשם ומסביבת מגוריו, את התגברותו האיטית אך המשמעותית על חלק מקשייו, את הדרך המרשימה שעבר במכינה וגם את הדרך שעליו לעשות, עדיין.

כבר תיארתי לעיל את שהתרחש במסגרת דיון הטיעונים לעונש ביום 10.3.19, שבו עתר ב"כ הנאשם לדחיית הדיון כדי לאפשר לנאשם להתחיל הליך אבחון ומיון לצורך קבלתו למכינה ופתיחת אפיק שיקומי. כאמור, בדיון העיד מר וולף, שסיפר על התנהלות המיוחדת של המכינה ועל תכנית השיקום המפורטת והכוללת שהיא מציעה. הוא הציע לקיים מספר דיונים במהלך שהותו של הנאשם במכינה, דיון משמעותי בסיום המכינה, ולאחר מכן, אם הנאשם יצליח לסיים את המכינה בהצלחה, לגזור עליו מאסר בדרך של עבודות שירות שיבוצע במצפה רמון, בסמוך למכינה, עד להתגייסותו לצבא. מר וולף פתח בעמדתו העקרונית, שלפיה "בלדר סמים צריך לחטוף באבי אביו" וציין שהוא "לא מתואם עם עורך דין חצרוני (בא כוחו של הנאשם - מ.ב.נ.). קודם כל הוא (הנאשם - מ.ב.נ.) צריך להיענש, העבירה שעשה היא

עבירה חמורה ביותר שפוגעת בחברה ובאנשים. הדבר השני, אני חושב שיש לו יכולות ופוטנציאל ולהשתלב במכינה במידה ויעבור את המיונים ואת הסינונים במהלך 4 החודשים הקרובים... כשאנו ממליצים - צה"ל מקבל את המלצתנו, וכשאנו לא ממליצים - צה"ל דוחה את הבקשה להתגייס... אני חושב שבגלל שהמכינה היא אינטנסיבית וכמות השיחות האישיות היא גבוהה והטיפול הכולל הוא מאוד דומיננטי אי אפשר לעבוד עליו. אני גם אציין שאני לא פה כדי לסמן וי על הגיוס, אין לי שום בעיה, לא מוסרית, לא ערכית ולא ארגונית שחניך לא התגייס לצה"ל כי הוא לא מתאים... אנו חיים מתרומות ואני מוציא כסף על כל חניך לכן הראיה שלי היא לחלוטין מערכתית...".

במהלך הדיון, מסר הנאשם שהוא פנה למר וולף כי הוא "באמת רוצה להשתנות ואני יודע שזה המקום שישנה אותי... אני חושב שאני מסוגל. הספקתי לטעום פירור ממה שהיה שם וזה באמת היה לי קשה ואני מודע לדרך שאני אמור לעבור... אני מבטיח שאעשה הכל".

חרף תסקירים לא חיוביים שהתקבלו לפני אותו דיון, כמפורט לעיל, ועל אף שלא מדובר בקטין, החלטתי לאפשר דחייה לצורך בחינת אפשרות קבלתו למכינה. בין יתר השיקולים, התחשבתי בגילו הצעיר של הנאשם, אינטרס השיקום חלף מאסר ממושך בפועל, והמתווה שהציע מר וולף, שיש בו כדי לאפשר מעקב צמוד אחר התקדמותו של הנאשם, כך שיתאפשר שיקום ממשי ומשמעותי מחד גיסא, ואם יהיה צורך בכך, חזרה מיידיית לנתיב הענישה הראויה בגין המעבירות שבהן הורשע הנאשם, מאידך גיסא.

22. על הדיון שנערך ביום 16.9.19 כבר פירטתי באריכות לעיל, בפסקה 7, ולא אחזור על הדברים. בסוף הדיון הציע מר וולף לדחות את הדיון לחודש דצמבר, ולבחון את מצבו של הנאשם, הצעה שאותה קיבלתי.

23. ביום 19.12.19 התקיים דיון נוסף בעניינו של הנאשם. בדיון העיד מר תומר דוידור, מדריך במכינה, שגם אותו הזכרתי לעיל. הוא אמר: "אני יצחק בקשר מאוד אינטנסיבי. אני רואה אותו כל יום... חווה אותו מבפנים ומבחוץ ולא משחרר לו ונכנס איתו לדברים הכי קטנים, איפה שקשה לו ולוחץ עוד יותר... והתחושה מבחינתי היא כשבכל פעם שהוא נופל הוא נבנה מחדש וזה מחדש אותו... אני זוכר שלפני שבועיים יצחק חזר אלינו מהסופ"ש וסיפר שאחיו הסתבך בשכונה והוא הלך לטובת אחיו מול כל החבורה שאיתה הוא הסתבך והוא הצליח לפתור את זה בדיבורים. כל העיניים שלו זהרו מכך שהוא הקטין את עצמו... אני חושב שיש לו פוטנציאל אדיר...". גם מר וולף העיד על אודות השינוי המשמעותי שעבר הנאשם: "... פתחנו את קבוצת הוואטסאפ שיש לנו על אירועים חריגים במכינה, וכשאני מחפש את השם יצחק חמו, הכל קופץ. רואים ירידה בכמות ובאיכות. בהתחלה יש קללות או אווירה מאיימת או איומים ממש... כשאני ממפה את זה, רואים צניחה גם של התכיפות שהשם שלו מופיע. בהתחלה ראיתי יום אחרי יום ואחרי זה אני מחפש אותו.. מאז שבוע ההישרדות שהיה, היה מאוד מורגש שהוא כאילו נכנע, וקחו אותי ותעשו מה שאתם חושבים שנכון. הוא לא נאבק אל מול ה'ככה אני', אלא מתמסר לתהליך, אלינו... יצחק צריך להמשיך לדחוף את עצמו קדימה ואנחנו נמשיך לא לוותר לו".

גם הנאשם מסר דברים בדיון, תיאר רגעים של חוסר משמעת וחוסר אמינות מצידו, ואת השינוי המשמעותי שהוא עובר: "היה לנו אתמול יום הגשמת חלומות וביטלו לי את הפטור [מגיוס לצה"ל - מ.ב.נ.] ... יש לי מוטיבציה להמשיך. חושבים עליי ובאים לקראתי... ומפקדת לשכת הגיוס סגרה את הלו"ז שלה כל היום כדי להקשיב ולשמוע. אני הייתי בעננים... אני חושב שהמבטים שלי גורמים לאנשים להרגיש לא בנוח בסביבתי, אני עובד על זה. אני צריך לעמוד מול המראה ולדבר עם עצמי כדי לעבוד על זה...". הדיון נדחה להגשת חוות דעת סופית על ידי מר וולף בסיום המכינה. בחוות הדעת

המסכמת התייחס מר וולף לדיון הנ"ל וציין כי: "המקום שאולי הפיל לו את האסימון היה הדיון בדצמבר 2019 [תוקן בהבהרה מיום 24.3.20] שם הבין שדרכו הנוכחית מובילה אותו בבטחה לעבר סורג ובריו ומקומו במכונה לא מובן מאליו כשהיה ברור לו שיש חיבור וקשר ישיר ללא פשרות בין המכונה לבית המשפט ולא מכסים ולא מחפים עליו בכל מחיר כפי שחשב שיהיה".

24. כאמור לעיל, מר וולף הגיש את חוות דעתו מיום 20.3.20, ושם פירט על אודות התהליך שעבר הנאשם. עולה מחוות הדעת כי מדובר בתהליך מורכב, שגם לקראת סופו היו לנאשם "נפילות", האחרונה שבהן אף הובילה להשעייתו ביחד עם מספר חברים, מההכנות לטקס הסיום ולכך שהוא הגיע לטקס, אך לא השתתף בו. לא אפרט את כל האמור בחוות הדעת, ורק אציין שמר וולף העלה בה את כל השאלות וההתלבטויות הנכונות: האם עלה הנאשם על דרך הישר? האם "התקלפו מעליו" שכבות עומק של 20 שנות חינוך קלוקל? האם מדובר בהליך אמיתי או במסכה, המיועדת להוביל להקלה בעונש? כיצד ניתן להסביר את הפער בין התנהלותו מעוררת ההשראה של הנאשם מול גורמים חיצוניים לקבוצה (בהתנדבויות מול קשישים, עם ילדים קטנים, עם ילדי רווחה, עם צוערי בה"ד 1 ומפקדיהם), לעומת התנהלותו בקבוצת השווים, שבה ניצל "חריצים" כדי להשיג את מבוקשו לעיתים תוך פגיעה או הטלת אימה? מר וולף בחוות דעתו ציין שהנאשם הוא "גם וגם וגם", ונמצא במאבק של היצחק החדש מול היצחק הישן (כפי שצינתי לעיל, בפסקה 9), אך החלטת בית המשפט בנקודה זו יכולה להטות את הכף לעבר נאחון של צד זה או צד אחר של הנאשם.

חרף הקשיים, מר וולף הציג את התרשמותו לעניין השפעתן הפוטנציאלית של דרכי ענישה שונות על הנאשם:

"אם דעתי נחשבת בהקשר לזה אזי לדעתי נכון יהיה להוריד מעליו את המאסר בפועל שיבטיח בוודאות רבה שמי שיצא מהכלא בעוד 5.5 שנים יהיה עבריין כבד שהצבא לא יהיה אופציה עבורו והחברה תהיה ברובה נעולה בפניו כ'אסיר משוחרר'... ולהניח על השולחן עונש מאסר בצורה של עבודות שירות (המקסימום של 9 חודשים) ולהוסיף לכך גם קנס כספי משמעותי שיצריך ממנו הן לעבוד (ע.ש) ולשרת את הציבור והן לעבוד ולתרום את הכסף למוסד או עמותה כלשהם... כך המדינה תשיג כמה דברים: א. השיקום עדיין יהיה ריאלי. ב. הצבא עדיין יהיה רלוונטי. ג. עבודות השירות יביאו לידי ביטוי את החמלה וההזדמנות שניתנת לו על ידי בית המשפט מחד ואת הענישה מאידך שמבטאת את זעם החברה בה ניסה לפגוע ואת כעסם של החניכים בהם פגע בהיותו במכונה. ד. הדבר יהווה מבחן לאמיתות דבריו: "אני כבר במקום אחר, בחרתי בלהיות בן אדם ושום עונש לא יזיז אותי מהדרך הנכונה לעבר המטרה שלי - גיוס לצה"ל".

הדברים שנאמרו בדיון האחרון מלמדים כי הנאשם המשיך בדרך השיקום, קיימים עדיין קשיים, גם הנאשם וגם בית המשפט מבינים כי עדיין יידרש מאמץ משמעותי מצד הנאשם כדי להמשיך בדרכו, וקיים כאן סיכון, אך דומה כי מהצד האחר יש כאן סיכוי ממשי, שראוי להיתלות בו, לכך שהנאשם יפרד מעולם העבריינות ויהפוך לאדם מועיל ומעורה בחברה. יש להטיל עונש שיביא לידי ביטוי במידת-מה את חומרת העבירות שביצע הנאשם, אך במידה רבה יותר את משקלו של השיקום המשמעותי שעבר. בצד זאת, ישולבו בעונש רכיבים שינסו להבטיח את המשך השיקום וההליכה בדרך הישר.

25. בנוסף לכל מה שנאמר עד כה, קיים פן נוסף, המטה את הכף לעבר אימוץ ההסדר העונשי בין הצדדים, ומתן סיכוי לשיקום של הנאשם. מדובר בנושא שעלה בדיונים קודמים, ובא לידי ביטוי גם בדבריו של הנאשם לשירות המבחן. כעולה מהתסקיר האחרון הנאשם בן למשפחה בת 16 נפשות (14 ילדים). חלק מאחיו הבוגרים הם עבריינים, היושבים (או שישבו) מאחורי סורג ובריו. הנאשם חפץ להיות "קו פרשת המים" בין האחים העבריינים, לאחיו הקטנים, בתקווה שאלה יראו את דרכו ויקחו דוגמה ממנו, ולא מהאחים הגדולים יותר. שירות המבחן ציין כי הנאשם מרגיש אחריות

"לשבור את הרצף" ולהוות דוגמה לאחיו הצעירים לניהול חיים אלטרנטיביים, תוך השתייכות לחברה. דומני, כי מדובר בכוח מניע חזק, תמריץ ממשי, ואם יצליח הנאשם במשימתו, אזי תינצל לא רק נפש אחת בישראל, ולא על דרך המליצה.

26. לצד כל האמור עד כה, אין להתעלם גם מכך שהנאשם היה במעצר מאחורי סורג ובריה במשך כמעט 5 חודשים, ולאחר מכן, במשך כ-שנה ושלושה חודשים, היה עצור בפיקוח אלקטרוני, עד לשילובו במסלול המכינה מ-18.8.19 ועד 12.3.20.

סיכום

27. על יסוד כלל השיקולים שמניתי לעיל, החלטתי לקבל את ההסדר העונשי שעליו הסכימו הצדדים, ולהטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בן 9 חודשים (ללא ניכוי תקופת מעצרו), שאותו יישא הנאשם בדרך של עבודות שירות, במרכז רב תחומי לאזרחים ותיקים מצפה רמון, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודת השירות מיום 18.3.20 ובתנאים האמורים בה. על הנאשם להתייצב ביום 3.6.20 (לאור מצב החירום במדינה בשל נגיף קורונה), ביחידת עבודות שירות, באר שבע (ר' סעיף 5 לחוות דעת הממונה). הוסברו לנאשם תנאי עבודת השירות וההשלכות שעשויות להיות לאי עמידה בכללים;

ב. מאסר בן 12 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך שלוש שנים מהיום יעבור עבירת סמים מסוג פשע;

מאסר בן 4 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך שלוש שנים מהיום יעבור עבירת סמים מסוג עוון;

ג. קנס בסך 10,000 ₪ או 90 ימי מאסר תחתיו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.7.20 ובכל אחד בחודש בחודשים שאחריו;

ד. הנאשם יחתום על התחייבות ע"ס 7,000 ₪, שלפיה לא יעבור במשך שנתיים מהיום עבירת סמים מכל סוג שהוא;

ה. צו מבחן למשך שנתיים מהיום, והובהרה לנאשם משמעות אי העמידה בו. שירות המבחן יצור קשר מידי עם הנאשם, חרף המצב (משבר הקורונה) ויפעל כהבנתו לרתום את הנאשם להמשך ההליך.

זכות ערעור כדין.

העתק יישלח לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, ד' ניסן תש"פ, 29 מרץ 2020, בנוכחות הצדדים.

[1] תחילה יובאו פסקי הדין של בית המשפט העליון, אחר כך של בית המשפט המחוזי, ובתוך כל קבוצה - לפי סדר כרונולוגי של מתן פסק הדין, מהחדש לישן.